

Gespreksnotitie passende woonvormen voor mensen met dementie

Rondetafelgesprek Wonen en Zorg – commissie Binnenlandse Zaken – 17 maart 2022
Julie Meerveld – Hoofd belangenbehartiging en regionale hulp

Voldoende passende woonvormen voor mensen met dementie en mantelzorgers

Alzheimer Nederland pleit voor voldoende zelfstandige en passende woonvormen voor mensen met dementie tussen thuis wonen en het verpleeghuis in. In een passende woonvorm kan ondersteuning en zorg dichtbij geleverd worden om zo *juist* het aantal zorgarme jaren te vergroten. In een passende woonvorm kunnen mensen met dementie langer zelfstandig blijven omdat de woonvorm aansluit bij hun behoefte. Dit voorkomt crisisopnames en zorgt ervoor dat een opname in het verpleeghuis uitgesteld of voorkomen kan worden. Een bijkomend voordeel van voldoende (tussen)woonvormen voor mensen met dementie, is dat er een snellere **doorstroom** is op de huizenmarkt. Zo profiteren jong én oud van passende woonvormen voor mensen met dementie.

Woonbehoeften van mensen met dementie en hun mantelzorgers

Juist voor de groep mensen met dementie is een breed aanbod belangrijk, omdat er een grote diversiteit is aan wensen en behoeften. Zo moet er aandacht zijn voor de speciale behoeften en wensen van alleenstaanden en mensen met een migratieachtergrond. Er zijn een aantal eisen die mensen met dementie, hun naasten én zorgverleners stellen aan passende woningen voor mensen met dementie:

1. Het is een zelfstandige, gelijkvloerse, overzichtelijke woning;
2. Het is geschikt voor alleenstaande mensen met dementie én voor mensen met een partner;
3. Het ligt vlakbij een gemeenschappelijke ontmoetingsplek die uitnodigt om sociaal en fysiek actief te blijven en de dag de moeite waard te maken, met begeleiding;
4. Eigen regie staat centraal
5. Het bevindt zich in de eigen dementievriendelijke buurt. Hier herkennen mensen dementie en weten ze hoe om te gaan met burens met dementie;
6. Er wordt – als het nodig is – snel en makkelijk meer of minder dementiezorg geleverd, met ondersteuning van domotica en hulpmiddelen.

Bekijk deze woonbehoeften op de '[Wijzer wonen met dementie](#)'

Waarom nu?

Nederland staat voor een grote bouwopgave. In de plannen is aandacht voor senioren. Alzheimer Nederland wil benadrukken dat alleen voor ouderen bouwen niet voldoende is. 1 op de 5 mensen krijgt namelijk dementie. Ouderdom is de grootste risicofactor. Van alle kwetsbare ouderen, heeft bijna 40% dementie ([cijfers Vektis](#)). Van alle mensen met dementie, woont 70% van de mensen met dementie zelfstandig thuis. Langer zelfstandig wonen is echter niet zo vanzelfsprekend. Woningen zijn immers niet altijd geschikt. Denk aan drempels in de woning, geen lift, krappe doorgangen en te weinig ondersteuning en zorg in de buurt. Driekwart van de mantelzorgers en zorgprofessionals vindt dat er geen passend woonaanbod is voor mensen met dementie ([Onderzoek woonbehoeften, Alzheimer Nederland](#)). De helft van de mantelzorgers wil wel verhuizen maar ziet geen alternatief. Van de zorgprofessionals herkent 87% de situatie dat

mensen met dementie vaak nog 'te goed' zijn voor een opname in het verpleeghuis, maar wel extra ondersteuning nodig hebben om veilig te kunnen wonen. Daar komt bij dat mensen met dementie enorm opzien tegen het verpleeghuis. Twee derde van de mantelzorgers en maar liefst 96% van de zorgprofessionals bevestigt dit. Dit kan leiden tot crisis thuis. 56% van de mantelzorgers maakt zich behoorlijk veel zorgen over gevaarlijke situaties binnenshuis ([Panel Eenvandaag](#)).

Hoe dan?

Leven met dementie vraagt om een integrale benadering die wonen, welzijn, samenleving en zorg verbindt. Alzheimer Nederland ziet de oplossing in **geclusterde woningen**. De woning staat in een dementievriendelijke omgeving. Hier kunnen mensen met dementie langer mee blijven doen en kan de buurt tijdig signaleren als er iets niet pluis is. Door passende woningen voor mensen met dementie kunnen valpartijen en crisisopnames voorkomen worden. De woning biedt ontmoeting dichtbij en laagdrempelige toegang tot zorg als het nodig is. Op deze manier vergroten passende woningen voor mensen met dementie het aantal zorgarme jaren, dat betekent dat mensen pas later intensievere zorg nodig hebben. Dit type woningen ontbreekt in bouwplannen voor senioren en de oplossing van het capaciteitsprobleem in de zorg wordt gezocht in verpleeghuizen.

In deze woonvorm wonen mensen met én zonder zorgvraag samen. De bewoner huurt bij een woningcorporatie en zorg is op afroep beschikbaar. De zorg wordt bekostigd door het Volledig Pakket Thuis vanuit de Wlz. Met deze woonvorm verkleinen we de instroom naar het verpleeghuis en bieden we een antwoord op het afnemend aantal zorgprofessionals en mantelzorgers. Ook zorgt de geclusterde woonvorm ervoor dat we de onderstaande punten dichtbij kunnen bieden:

- Voldoende **passende activiteiten** die mensen met dementie structuur en zingeving geven en de mantelzorger ontlasten.
- **Ondersteuning voor de mantelzorger** door de inzet van de casemanager dementie en respijtzorg. De visie over de informele zorg die MantelzorgNL samen met Alzheimer Nederland en andere betrokkenen heeft ingebracht ondersteunt dit.
- **Slimme technologie** die de kwaliteit van leven en zelfredzaamheid van mensen met dementie en hun mantelzorgers ondersteunen en de werkdruk voor professionals, naasten en mantelzorgers verlagen.
- Een **dementievriendelijke samenleving** waarin mensen dementie kunnen herkennen, dementie bespreekbaar maken en weten hoe mensen met dementie langer mee kunnen blijven doen.

Tijdens het Rondetafelgesprek Wonen en Zorg van de vaste voor commissie Binnenlandse Zaken op 17 maart 2022 in de Tweede Kamer, licht Alzheimer Nederland deze gespreksnotitie toe.